

ՄԱՆԳԻՍ ԱԶԳԱՅԻՆ

Մամուլ իւրաքանչիւր շրջանը 52 օրինակ է :
Ստորագրութեան տեղն է՝ Պօլիս Շէրիֆ փաշա խան
թիւ 9 :
Գուրոս երթալիք փոստային ծախքը առնողին վրայ է :

Շրջանին դիմը կէս Օսմ. Լահի
Մէկ թիւը դաւանական արժաթ
Ծանուցման տողը
Անվճար նամակ հրեղումուիր :

50
Է
3

Թիի 648 ԺԱ ՏՄՐԻ ՇՐՋԱՆ Գ.

1879

ՇԱԲԱԹ 30 ՅՈՒՆԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հայաստան անուան Գիւրախատանի վերա-
ծուելուն գէտ Հայոց բողոքին նկատմամբ՝ տաճ-
կական թերթերէն վաղըթ եւ թէրճիմանը Հա-
ղիվաթ վայ բերաննին բանալով՝ վայրահա-
ջելու սկսեր են եւ խել մը տփեղցըրիեղ սպառ-
նայիքներ ընելով՝ այնպիսի այլանդակ հետեու-
թիւններ հաներ են որ իբր թէ, եթէ Հայաս-
տան Հայ բնակելուն համար Հայաստան անունը
պիտի տանը, Պալատի համար ալ պէտք է որ
Հրէաստան ըսուի, Սէլամըզի համար ալ Չին.
կեանիստան, Թաթաւլայի համար ալ Յունաս-
տան :

Մենք մեր այս լէւլէլիճի տաճիկ պաշտո-
նակցաց յայտնած այս կարծեաց վրայ բնա-
լէնք զարմանար, վասն զի ասանցմէ շատ հեռի
է հայրենեաց եւ ազգութեան զղացումները,

այնքան հեռի՝ որ հայրենիք, լեզու, ազգու-
թիւն ասոնց համար երբէք նշանակութիւն չու-
նին, ուրիշին ունենալը աչքերնուն փուշ կերե-
ւայ, եւ կսկսին թշնամաբար ծաղրել :

Եթէ մեր Գիւլիճի տաճիկ պաշտօնակիցնե-
րը քիչ մը պատմութիւն գիտնային, քիչ մ'ալ
աշխարհագրութեան հմուտ ըլլային, կարծենք
թէ բնաւ այսպիսի անճոռնի իմաստակու-
թիւններ ընելու պիտի չի զիջանէին : Այսօր
բայր հին ազգաց երեւելի պատմագէտք եւ աշ-
խարհագէտք միահամուռ Հայաստանի գոյու-
թիւնը կընդունին՝ Արմէնի անունը տալով : Կըն-
դունին եւ կը խոստովանին թէ այն Հայաստանի
հոգին վրայ Հայ ազգը ապրեր է. ունեցեր է
իր նշանաւոր դարագրութիւնները, ունեցեր է իր
լեզուն եւ իր կրօնքը, ունեցեր է աշխարհակալ
թագաւորներ, ինչպէս են Տիգրաններ, Վա-
ղարշակներ, Արտաշէսներ եւ Տրդատներ, որոնք
Հայ անուան փառքն աւելցուցեր են օտար ազ-

բունակէ սոյն անդ թու թիւներն , պէտք է հաւատալ որ բոլորն ալ կը փճանան քիչ ժամանակէն : »

Արդեօք Եւրոպական Դեսպանաց կողմէ առ Բ. Դուռն եղած ազդու բողոքանաց արդիւնքն ապօրինի :

Այս ընթացքով Ունեցւոյ վիճակն ս'ը պիտի հասնի , բանտարկեալներն ազատուեր են , գայմագամը պաշտօնանկ եղեր է , և անդորրութիւնը տիրեր է ըսող ու պարծենցող ազգասէր էֆէնտիները արդեօք վերոյդրեալ տուերը կարգացած ատեննին ի նշխորհելու վրայ են , խեղճ ընտանեաց մօտին , որոնք վերջին ծայր թշուառութեան հասած են , մերկ անօթի ծալաւ , արդեօք ո՛ր և է օգնութիւն , հայ , դրամ պիտի զոհե՞ն , թէ բողոքովին անտարբեր աչօք պիտի դիտեն , յիշեալ դժբաղդ ընտանեաց թըշուառ կացութիւնը :

— 0 —

Դեսպանաց հետ մեր բրած յարաբերութեանց դառն հետեանքները սկսան երեւան դալ :

Անցեալ չաբթու Գաղղիոյ դեսպան Պ. Ֆուրնիէ Ս. Պատրիարքին նամակ մը ուղղեր է , յորում դառնապէս կը բողոքէ և կը գանդատի թէ ինչո՞ւ Երուսաղէմի Պատրիարքը թոյլ չտար որ Լատինք Ս. Յակոբայ տաճարին մէջ իրենց իբր թէ շատ ժամանակներէ ի վեր ունեցած իրաւունքներն իրովին վայելին , և ստիպել է հրաման զրկել Երուսաղէմի Պատրիարքին՝ որ այլ ևս այսպիսի բողոքանաց տեղի չտալով , թոյլ տայ Լատինաց որ Ս. Յակոբայ տաճարը մտնեն , և ամեն եկեղեցական արարողութիւն կատարեն :

Այս անգամ Բաբելի մարտը քշելէ յետոյ , նամակին մէջ կը յաւելու նաեւ թէ՛ Ունիոյ մէջ զօրանոց հաստատուելուն , հինգ հարիւր զօրք

մանելուն և տաճիկ գայմագամ դրուելուն դէմ առ Բ. Դուռն խստիւ բողոքեր է , և կը յուսայ եղեր թէ բողոքը խիստ նկատողութեան պիտի առնուի :

Ս. Պատրիարքը այս նամակ ընդունելուն պէս , փոխանակ պատասխանելու թէ ես հրաժարեալ եմ , թէ Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքին կրօնապէս ստորակարգեալն եմ , և սահմանադրական ըլլալով , ինքնագլուխ չեմ կրնար այդպիսի հրաման մ'ընել , ընդհակառակն Պ. Ֆուրնիէի հաճելի երեւոյթու համար , խեղճ Երուսաղէմի փոխանորդ Գեր. Սիմէօն Սրբազանը կանչելով խստիւ կը հրամայէ որ անպատճառ զրէ Եսայի Ս. Պատրիարքին՝ որ Լատինաց Ս. Յակոբայ տաճարը մտնելու արտօնութիւն տայ , առանց յիշելու ազգին դարաւոր իրաւունքները , որոնք Լատինականութեան զոհ պիտի ըլլան :

— 0 —

Վերջապէս Հասունի տրուած պէրաթը երկու ամիս չափ մութը մնալէն վերջը՝ այս չորեքշաբթի օրուան Վազրթի մէջ հրատարակուած տեսանք ի մեծ ցնծութիւն Հակահասունեանց , և ի մեծ տրտմութիւն Հասունեանց :

Այս պէրաթին մէջ բացարձակապէս բեփշտիւր ջնջուած և ոչնչացած էր , որ տասն երկու տարիներէ հետէ երկու կուսակցութեանց կռուոյն բուն շարժառիթն եղած էր , և մինչև իսկ Հռոմայ վատիկանէն հակահասունեանց վրայ բանադրանքներ և նշովքներ տեղացան ընկերսիրիւսը մերժելուն համար :

Հասուն տաւրիարքութիւնը ձեռք ձգելու համար պէտք էր այնպիսի պէրաթ մը , յորում բեփշտիւր ջնջուած ըլլար , ինչպէս է հիմակուան իր ձեռքն ունեցած պէրաթը , որով իր ազգային իրաւունքներէն ալ զրկուեցաւ :

Ըսել է թէ Գեր. Հասուն պատրիարքութիւն մը ձեռք ձգելու համար , իր ազգին իրաւունքն

ները քաղաքականապէս ալ դռնէց , կրօնապէս ալ քաղաքականապէս , որովհետեւ տուաջ նորդական իրաւունքները զոհեց , կրօնապէս , որովհետեւ ընկերակցութիւնը չընդունողները բանադրանքի տակ էին , և հիմա ինքն ալ բանադրանքի տակ մտաւ :

Այսպէս հակահասունեանք բարոյական յաղթութիւն վաստակեցան նիւթականն ալ ձեռք բերելու համար , թո՛ղ ժամանակի սպասեն :

Երուսաղեմայ Աթոռոյն պարտուց նկատմամբ ժամանակէ մը ի վեր ազգային լրագրաց մէջ յօդուածներ կը տեսնուին՝ ինչպստ կամ անսպաստ . սոյս մասին մեր կարծիքը յաջորդ թերթով կը յայտնեմք :

Նոյնպէս Պատրիարքարանի մէջ տեսնուած քանի մը նշանաւոր ժողովական ինչորոց՝ որ խիստ հետաքրքրական են , նկարագրութիւնն մանրամասնօրէն պիտի հրատարակեմք :

ՕՐ ՕՐ

ՅԱՆՈՒՇԱԿ ՆԻՆՉ ՀԱՅՈՑ

Աւետար որ հնչեց երկին
Փրկութեան ժամն Հայոց ազգին ,
Ուրախացիր Հայ վշտաղին ,
Հասին օրեր քեզ կենսաւոր ,
Օր օր , օր օր :

Վաթսուն եւ մէկ երրորդ յօդուած
Եւրոպական մեծ տէրութեանց
Կեանք պիտի տայ մեր Հոյրենեաց ,
Եւ թշուառաց մեր բիւրաւոր
Օր օր , օր օր :

Դ Հայաստան քննիչ գնաց ,
Որ վերջանայ արցունք ու լաց ,
Որ աւերներ փոխուին շինաց ,
Ճարտարապէս եւ փառաւոր ,
Օր օր , օր օր :

Սբեւն ահա միջօրէին
Մէջ կը շողայ գեղեցկազին ,
Լայս ամեն կողմ Հայաստանին

Շուրջդ հայէ փառք եւ բոլոր ,
Օր օր , օր օր :

Անդդիական արդարութիւն
Եւ մարդասէր պաշտպանութիւն
Պիտի պահէ զՀայութիւն
Ջերծ ի չարեաց հազարաւոր ,
Օր օր , օր օր :

Ա՛ռ Հայաստան ոսկի քնար
Շնչէ Հայոց խանդ սիրալառ
Եւ իմ ձայնիկս ալ քեզ հետ ա՛ռ
Որ միշտ բռնմ ես ուխտաւոր
Օր օր , օր օր :

Ընկերութիւնք ի Մուշ ի Վան
Եւ յայլ ամեն Հայոց սահման
Մտին , եւ հոն կենդանացան
Մեռելութիւնք մեր դարաւոր
Օր օր , օր օր :

Աչքերնիս լո՛յս , որ Հայաստան
Առաւ անուն նոր Բիւրախտան
Նոր բարելոն նոր խաւժաստան
Ալ պէտք է որ հանդչինք բոլոր
Օր օր , օր օր :

Ջէնքն ալ ի՞նչ է , կեցցէ բողոք
Դէմ թշնամոյն մեր անողոք
Բողոք ըրինք մենք ամեն ոք
Անով դառնք կեանք նորանոր
Օր օր , օր օր :

Ո՛ Հայ գործերդ կարգի մտան ,
Եղար անդամ ազատութեան ,
Կեր , արբ , ուրախ եղիր միայն ,
Այլ ի՞նչ ունիս պակասաւոր
Օր օր , օր օր :

Խոնջած դադրած հերիք վատտակ
Հերիք քրտանց հոսես կայլակ
Գլխիդ քաշէ կակուղ վերմակ
Ննջէ , ննջէ հանգստաւոր ,
Օր օր , օր օր :

Սոյս ի՞նչ սիրուն եւ գեղեցիկ
Երազ տեսնես իմ Հայրենիք ,
Հողւովդ ելած չիրջիս յերկինք ,
Յակայն յերկրի կան ոգաւոր
Օր օր , օր օր :

Սիւս Հ. Զեքիեան

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՔՆԻ ՄԱՀԱՆԻԻ

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Մեր նախորդ թերթին շարունակութեամբ է,

Թաղ. Խորհրդոյ հետեւեալ նիստին, Սենեքերիմ էֆէնտին ատեանը բանալէ ետեւ կ'ըստիս.

Սենեքերիմ. էֆ. — Կէչէն կիւն շու. տէր Յովհաննէսին մահուտ մէսէլէսի իշին հէփոնիդ տէ պիր Թաղըմ Թէլաշլէրտէ պուրունտունուդ. նէ՞ վարըտը պիլմէմ քի, հէր պիր չէլին եօլու վար, իշտէ պէն օլ եաղնըշլարը տիւղէթմէյէ եօլ պուրում. չէօյէ քի՞ փափաղըն ալաղըր էվին Թա իթիսայինտէ միւթէյէֆա Բէնպէնին միւլք էվի վար ըտը, քի քիլիսէմիղին վաղֆը տըր տէ. յի մահլիւ սըրասընա դօյուպ, Մայր Եկեղեցիտէրի տէր Յովհաննէսէ 90 աաէա օսմանը լիւրասընա սաթմաը. մէղքիւր էվին հէօճէթի էլ եէվմ տէր Յովհաննէսէ վէրիլմէմիշ օլաղընտան տէր պապա նէ՞ պիլիւր նէնին նէ՞ օլտուղու. օլ էվին պահճէնիտէն 30—40 արշն եէր չըրփըպ պիլիմ տաներեցին պահճէնիտէ իլալէ իտէր իսէք 290 իլէ 330 ըն մարաղատը դալդար. ամա տէ. յէճէքսինիդ քի՞ սէնէսին՝ դաղընթըր նէ՞ եափալըմ, ծնուտա պիլմէմիշ օլուրսաք էհէմիյէթի տէ դալմաղ.

Ճիլաճեան էֆ. — Ի՞նչ կրտես պէ՞ աղբար, անդամը մեղ հօրը ձգեցիր, հիմա ալ Սուրբ Լուսաւորչին խորվիրապը պիտի՞ նետես, զաթէն չարիւրխութիւն մը՝ Բէնպէին տուն միւլքը վաղըֆ րլալը. . . չարիւրխութիւն մը՝ զանի իրը մահլիւ 90 լիւրայի տէր Յովհաննէսին ծախուիլը, անմարսելի չարիւրխութիւն մ'ալ, առնուած յիշեալ 90 լրային վրայ, անտուկէն քանի մը ուկի ալ աւելցընելով Բէնպէի մէրտսխորներուն տրուիլը՝ Թէք սուս ըլլան տէյի, հիմայ ալ, ելեր կրտես Թէ այդ Բէնպէի տեղէն, ուր Մայր Եկեղեցւոյ տէր Յովհաննէսին ծախուած է, կու

ղարտենք ու տաներեցիդ տանը, ետ' տէր Յովհաննէսը իմանայ նէ՞, տամայի կուգայ մարդը.

Սենեքերիմ էֆ. — Ս', ա՞նէլէր տիւշիւ նիւրսին. սէն պոնա պաղսանա, պուռուտ տա օթուռան լար, հէռ պիւ չէյ, էլինտէն կէլիւ օլմալը.

Հ. Փափաղեան էֆ. — Ձէ՛, չէ՛ Սենեքերիմ էֆէնտի, քէյֆինէ դործ չըլլար, նայէ՛ սա՛ բա՛ նին՝ քթիթ բերնիդ պուլաշարըմիշ ըրիր, ալ դարութի՛ւն, ալդարութի՛ւն, (պօռալով) օլ տէր Յովհաննէս սէնին տաներեցին իսէ. պէրիքի տէ պէնիմ դօմշում աււը.

(Տաներեցը ներս կը մանէ և կըսէ) Ի՞նչ ըրիք աղաներ իմ գործս, ես ձենէ 330 կանդուն դեաին կուղեմ, ամօթ, ամօթ ձեզի, սա տալիքս քահանայի մ'ալ այսպէս բաներ կընէք, (Սենեքերիմ էֆէնտին ընդմիջելով կըսէ) տէր պապա սէն սուս օլ, իշտէ պէն սէնին իշին սէօյլէօրում ետ', (ականջնի վար) կիւնահը վար ըսա պօյնունա.

Տաներեցը. — Էվլէթ էֆէնտիմ ամա . . .

Ս. Եաղմաճեան. — Ի՞նչ պիտի ըլլայ տէր հայր ատ քու ըրած խօսքերդ, Ի՞նչ ըրինք ո՞ր ամօթ, ամօթ կը կարդաս.

Տաներեց, — Տահա՞ Ի՞նչ պիտի ըլլայ, չէ՞ք ամնար, ես ձեզ թաղական ընելու համար երեք գիշեր լապտերս վառած չարունտկ տունէ ի տուն պտըտած եմ, ատօ՞ր համար է հիմակուրան ըրածնիդ.

Կռիւն է կը փրթի և այն աստիճան կը սաստկանայ որ, հաղիւ Գեր. Սրբազան տուաջնորդը կը յաջողի քահանայի Խորհրդարանին դուրս հանել.

Սենեքերիմ էֆ. — Էյ նէ՞ օլտու պունտան, շու սէօյիւմէ կէրէնիդ օլմաղ մի.

(Խորհրդականները ամենքը մէկ բերան) Պիլիմ էլիմիղտէն կէրմէղ էօյլէ հիլլէ խորտայ իշլէր, նալլէթ օլսուն, վար նէ՞ եափաղսան ետ' փի կիւնահը պօյնունա.

Սենեքերիմ. — Նենիգէ՛ լաղըմ, պէն զա-
թը թողութիւնը մոզութիւնը ալմըլըմ, բսելով,
կը մեկնի խորհրդարանէն և հետեւեալ առաւօ-
տուն կանուխ՝ քանի մը գործաւորներ առնե-
լով տաներէցին տունը կերթայ՝ և անմիջապէս
պարտիզէն Մայր եկեղեցւոյ տէր Յովհաննէսի
տան պարտէղին թախթա վերտէն ետ մղել
կուտայ, որով 30 կանգուն դետին կաւեղնայ
տաներեցին պարտէղը։ Խեղճ տէր Յովհաննէսը
այս միջոցին Պօլիս դռնուած ըլլալով, երբ վե-
րագործին եղելութեան կը տեղեկանայ, կը
դիմէ անմիջապէս խորհրդարան և յափշտա-
կութեան հեղինակին դէմ բողոքելով, դատ կը
պահանջէ։

Սենեքերիմ էֆէնտին խորհրդեան հեղի-
նակը, պաղարիւն և անտարբեր կըսէ, տէ՛ր
պապա՛, դո՛ւն ալ տէրտէր, ան ալ տէրտէր
մտղքենէ առնելով աշխարհականի մը չտունք
եա՛ ի՞նչ կըլլայ եղեր. մէջերնիդ կուի չծագի
տէյի խորհուրդը այնպէս արժան գատեց։

(Խորհրդականը ամէնքը մէկ բերան պօ-
ռալով) չէ՛, չէ՛. չե՛նք ընդունիր, խորհուրդը
մաս չունի ատոր մէջ։

Սենեքերիմ. — Եվլէ՛թ, Էվլէ՛թ, Էվլէ՛թ,
Էվլէ՛թ. մաս չունի, մաս չունի, մաս չունի,
մաս չունի։

Խեղճ քահանայն, խորհրդին այս խառ-
նիճադանճ վիճակը տեսնելով ոտքը ձեռքը կըս-
կըսին դողալ, լեզուն կապկըպիլ, այնպէս որ
խորհրդարանի աթոռին վրայ ուժաթափ կը
մնայ և ժամակոյնէրը հասնելով հաղիւ կընան
տուն տանիլ, ուր դժբաղդը մի քանի ժամէն
իր մահկանացուն կը կնքէ։

Իրաց այս վիճակը խորհրդականաց խղ-
ճն թիւր արթնցուցած, ամէնքը մէկանց կը
հրաժարին, ընդ որս մեր հռչակաւոր Սենե-
քերիմ աղայն ալ, (խումբէն զատուած չըլլա-
լու համար). ընտրութեան նոր հրահանգը կու-

գայ և քուէտուփը՝ բարեբաղդաբա՛ր մի ըսեմ,
միւսնոյն խումբը կարտադրէ դարձեալ։ Սենե-
քերիմ աղայէն զատ ամենքն ալ կը հրաժարին,
Սրբազան Պատրիարք Հայրը կը ջանայ համոզել
սակայն ընդունայն, առարկելով թէ՛ ըստ ո-
րում Սենեքերիմ աղայն իրենց մէջն է, անհնա-
րին է պաշտօն վարել անոր հետ. վերջապէս
կուգայ երկրորդ ընտրութեան հրահանգ մը՝ ո-
րոյ քուէտուփը կաւեղքնէ Սենեքերիմ աղայի
վրայ 1876 թաղական խորհուրդը. ասոնց ա-
մենքն ալ նոր մարդիկներ, դժբաղդաբար դի-
ւանին կազմութեան ձեռնարկելով իրենց ա-
տենապետ կընեն դարձեալ Սենեքերիմ աղան՝
մեր հռչակաւոր ըմբշամարտը, սակայն բարե-
բաղդաբար, ատենադպիր կըլլայ Փափագեան
Յակոբոս էֆէնտին, որն որ անմիջապէս ատեն
բանալով կ'սկսի ատենադրել բոլոր խօսակցու-
թիւնը և որոշմունք, անդին Սենեքերիմ է-
ֆէնտին, նէ՛ տիր օ՛ եագտըղըն կըսէ։

Յ. Փափագեան. — Նախ հայերէն խօսե-
ցէ՛ք էֆէնտի որ պատասխանեմ։

Սենեքերիմ էֆ. — (Երգիծաբանելով) Հա՛,
էյ ինչ է գրածնիդ։

Յ. Փափագեան. — Ատենադրութիւն, որ
իւրաքանչիւր խորհրդականին բերնէն ելած
խօսքերն ու որոշումները կը պարունակէ։

Սենեքերիմ. — Ա՛տենա գուրութիւն, զա-
հեր Սահմանադրական զազառական կըսեն նե՛
ատ է հա՛։

Յ. Փափագեան. — Ի կարդ կը հրաւիրեմ,
ի՞նչ որ ըսես կը գրուի կոր ատենադրութեան
մէջ, ուստի և կը խնդրեմք որ քաղաքավար
վարուիք, (դառնալով խորհրդականաց) առա-
ջիկայ նիստին առաջին խնդիրը պիտի ըլլայ Ս.
կարապետ եկեղեցւոյ տէր Յովհաննէսին մահ-
լիւէն ծախու առած տան և Բէմպէյի տան
մուլքի ու վագֆի խնդիրներն,

Այս ըսելով ատենը կը դոցէ։

(Շարունակելի)

ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Առ ազնուաւորն օրիորդ Զատիկ

Օրիորդ , երանի՜ թէ երկինք ձեզի պէս բերաւ : Եւ օրհորհներ պարգեւեր ազգին : Հայկենի՜ք , ի՜նչ քաղցր եւ սրբազան անուն Հայուն համար , այո՛ , պէտք է աշխատինք եւ փրկենք մեր Հայաստանը , փութանք դաւաճաց մէջ գտնուող աղջկանց սրտերուն մէջ հայրենեաց սէրը վառելու :

Օ՛ն ուրեմն , ազնիւ օրիորդ , ձեռք ձեռքի տալով գործենք ի փրկութիւն հայրենեաց՝ մեզի օրինակ առնենք մեր նախնի քաջերը , որ ամեն բան աչքերնին առած աշխատեցան Հայաստանի փրկութեան եւ փառացը համար : Այո՛ , աղբ մը առաջ տանելու համար միութիւն պէտք է սրտերու , միութիւն աշխատութեան , միութիւն ամեն բանի մէջ :

Կեցցէ՛ միութիւն , կեցցեն հայուհիք կեցցէ հայրենիք :
ՄԱՐԻԱՄ Ա. ՊԵՂԼՈՐԵԱՆ
ԾՆՆԵԱԼ ՀԵՔԻՄԵԱՆ

Օրիորդ ,

Կարդացի թէրճեմանը Էֆքեարի մէջ ձեր հայրենասիրական զգացմամբ լի նամակը , վերջին ծայր դմայլելով զմայլեցայ , որուն համար իմ խորին շնորհակալիքս կը յայտնեմ հրապարակաւ :

Սակայն , օրիորդ , յայնժամ կը հաւատամ թէ Կ. Պօլսոյ Հայուհեաց միութեամբ եւ ջանքեր հայրենիք կը փրկուի , երբ տեսնեմ որ նախ ձեր գլուխներուն գլխարկին վրայի սուտ ծաղիկները թափին , չըրջազգեստնուող քղանցքները գետնին փոշիները աւելնէ դադրին , բուստայի գործածութիւնը վերնայ , չըսեմ պոյա , չըջազգեստներնուող թիւնիքները վերնան , եւ յամենայնի պարզութիւն ցուցնէք :

Փանի որ այս չըլլար եւ չուայութիւնը ձեր մէջ կը տիրէ ի մնաց ձեր էրկանց եւ եղբայր , չիք փրկութիւն հայրենեաց :

Ընդունեցէք յարգանքներս ,

ԵՐՈՒԱՆԴ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՓ

Ասկէ առաջ Հայերը Հայաստանի բարենորոգմանց համար հաւատք չունէին ալ նէ դոնէ յոյս մը ունէին : Պէտքի վահաժողովին յօդուածները դատակարարու-

թեամբ գործադրութեան տակ առնուելով՝ օր մ'ալ կարգը Հայոց 61 ըդ. յօդուածին կուգայ , բայց Հայոց այս յոյսն ալ ճըլխ ելաւ , Լորտ Սալիզուրիի վերջին անգամ սա խօսքովը թէ՛ « Թուրքիոյ կառավարութիւնը Ասիոյ մէջ բարենորոգմանց ձեռնարկելու համար դրամի պէտք ունի » : Ազնիւ լորտին այս խօսքէն սա կը հետեւի թէ Հայերը բնաւ բարենորոգում տեսնելիք չունին , քանի որ իրենք ալ տաճկի կառավարութեան դրամ տալու միտք չունին :

Աս պղինձին ալ աչքը աչք չէ , թշմադրամին պէս գլուխը առեր կերթայ կոր , բան մը առած առնալ որին հարցունելու ըլլաւ որ « պաղըր ալբոմը » , պաղըրձը թիւքեանընա կ'օթէր , կը պատասխանէ կոր . տէրը վերջերին բարին ընէ :

Ան չէ ամա՛ , Պօյաճի գլուխ խնդրը ո՛ր տեղ մնաց Պ. Համբարձում :

— Խընդիր մընդիր բան չը մընաց ինքնին վերջացաւ :

— Իրա՛ւ կըսէք , ինչպէ՞ս վերջացաւ :

— Այս խնդիրը Կրօն. Ժողովոյ կողմանէ խառն ժողովոյ յանձնուած չէ՞ր , խառն ժողովը Պօյաճի գլուխիցիք տեսածին պէս՝ ապաւանդու-տեսածի պէս ճիճօղը կը դնէ , հետեւաբար խնդրն ալ ինքնին լուծուած կը համարուի :

— Ատ աղէկ բայց յաղթանակը ո՛ր կողմը տալաւ :

— Այդ հարցումդ աւելորդ է , քանի որ Սբ. Բահամ փառաբորայէս իւր պաշտօնը կը շարունակէ ի մեծ ցաւ եւ ի տխրութիւն Քէմհաճեանի , Ֆրէնկեանի եւ բարեպաշտ Սալմեանն առաքինազարդ վարդապետի :

Այս կիրակի մէկ քանի պատուաւոր ողբայինք Գուղկունճուքի եկեղեցին երթալով՝ ի ճառիէն հոգաբարձութեան անդամոց երկուքին Աթանասեանին եւ Պատմաճեանին համար պէր շրթա խնդրեր են վասն զգաւորութիւն յիշեալ երկու անձանց , որ վերջին տեսններս տաքը կ'օթէին ի վեր կատաղութիւննին սաստկացեր է :

Հայրիկ ինձի փարա տուր պան պիտի առնեմ :

— Նա քեզի ք փարայ , չուտես հա՛ նայե քի էվէլցընէս :

— Հինգ փարայէն ինչ կեղայ քի :

— Զի հաւնեցար փապուճուս , նայե հա-
ցը տահա քանի օրէ երկու դուրուշեր հինգ հինգ
փարայէն 40 փարա էվէլցաւ :

* *

Խաթուն , տղային զուրցէ հացը ք փարա
տահա վրայ դրաւ :

— Ամեն օր ինչ զուրցեմ ախրարիկ , քանի
մը օր տահա ամի տէ , պիրտէնճէ 4 դրշ . եղաւ
կըսեմ :

* *

Նասրէ վերիօրսուն Փատուլեայը :

— Իւշ պուշուք , կէլ կիթմէ , օն փարա
էքսիկ վեր , հայտէ էւշ կըօշ վեր :

— Խարթ տըր խարթ :

— Անկըսը խարթ , պու Փատուլեա մը խարթ :

— Փատուլեա խարթ տէյիլ ամմա , իւշ
դուշ օդդասը բէր խարթ :

* *

Յակոբ ահա , ետըն պուլուշայրմ :

— Ավֆ էտէրսինիդ , ետըն եէնիմահալ-
էյէ կէօշ խտէճէյիմ :

— Թա՛մ վաղթինի պուլմուշուն , նավուն-
լտըն սաղա պինտիյինէ՞ մի պէքլէեօրալն :

— Պագարըմ քի տահա չօճուգսընըդ . դուրա
տիւմանըը հավայը սէվեր այ օղուլ , հալիլէ պիր
դաշ այտա պուճուն մարաղասը սիւրէճէք , օ
մոհանայըլա պատհհալն կիտէր կէլիլիմ :

* *

Նէրէյէ պէօյէ Պօղոս աղա :

— Շէհիր էմանէթինէ :

— Նէ՞ վար , հայր օլա :

— Էֆէնտիմ , քաղայճընա քիւշիւք պիր

պուլքաճ վերտիմ քի քաղայլասըն տէյի , 6 դրշ
պաղըր փարա օղուլ տէյօր , պէնտէ կիտիպ
շիքեայէթ էտէճէյիմ :

— Շէհիր էմանէթի էօյլէ շէյլէրէ պաղմաղ :

— Նա Նէյէ՞ պաղար :

— Թէսքերէ իլէ ճէզոի նաղտիյէ պաղար :

ՀՆՈՍԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Աժանս հալասի)

Գուգիւնճուք յունիս 26

Տունաց եւ Հրէից մէջ տակաւին առելութիւնը
մարած չէ : Աստուածութիւնը դեռ կը շարունակէ :
Ամեն օր խումբ խումբ հրոսակներ տահմանադրուիլը
անցնելով հրեայները Ծրթագիւղ կը փախցունեն :

Երկիւղը քաղաքին մէջ սաստկացած է , պատե-
րազմ մը մօտաշուտ կերեւայ : Օղերը շատ տաք կեր-
թան կոր . երբէք անձրեւ չի գար , այս պատճառաւ
հանրածանօթ հրաշագործը հսկում կընէ եղեր Իսկիւ-
տարի մէջ :

Պալատ յունիս 27

Հայ բեռնակիրները հրէից հետ մեծ պատերազմ
ըրին . երկու կողման վիրաւորելոց թիւը յայտնի չէ :
Այս կուսին մէջ յաղթութիւնը Հայ բեռնակիրները
տարին , հրէից սարսափելի բռնցի հարուածներ տա-
լով եւ բուրգու բապուճ փախցունելով :

Ծրթագիւղ յունիս 28

Այս տեղ ալ ապստամբութեան նշաններ տես-
նուելու վրայ են հրէից եւ յունաց մէջ : Իրիկուան
ժամը 12 էն վերջը եւ ոչ մէկ հրէայ դուրսը չը դըս-
նուիր կոր :

Խայիմաչի գորապիտը այս առաւօտ հոս հասաւ :

— 1002 —

Իւսկրատարի Պ. Զգաստը անդգամտանալով՝ Մամ-
լոյ դէմ վայրահաջութիւններ ըրեր եւ ճերմակը
պաշտպանելու ելեր է : Այս հնգեւտասաներոյդ դա-
րու զաւակին նոր ստանձնած պաշտօնն ալ կը շնոր-
հաւորենք :

ԻՄԲԱԳԻՐ ՏՆՕՐԷՆ

ԳԵՈՐԳ Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ

11 Գուգաբու , Պատրիարքարան փողոց 11